

VILNIAUS UNIVERSITETO SOCIALINIO DARBO 2004 METŲ SPECIALIŲJŲ PROFESINIŲ STUDIJŲ BAIGIAMŲJŲ DARBŲ SANTRAUKOS

*Ž. Avulienė (vad. J. Kašalynienė). SOCIALINIO DARBO REIKMĖS.
Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004*

Kintant požiūriui į vaiko ugdymą, drauge keičiasi požiūris ir į priešmokyklinį ugdymą. Priešmokyklinukas – tai dar ne mokyklinio amžiaus vaikas, todėl ugdymo aplinka, metodai, pedagogo nuostatos turi būti glaudžiai siejamos su ikimokyklinio ugdymo specifika, sudarant optimalias sąlygas natūraliam vaiko brandinimui. Kyla klausimas, ar reikalingas visuotinis priešmokyklinis ugdymas, ką apie tai mano tėvai. Todėl šio darbo uždaviniai yra:

1. Ištirti priešmokyklinio ugdymo grupės vaikų mokymosi motyvaciją,
2. Nustatyti priešmokyklinio ugdymo grupės vaikų gebėjimą susikaupti ir išlaikyti dėmesį,
3. Išsiaiškinti šios grupės vaikų tarpusavio santykius,
4. Pakartotinai ištirti tos pačios grupės vaikų mokymosi motyvaciją, gebėjimą susikaupti ir išlaikyti dėmesį, tarpusavio santykius po metų, jiems besimokant pirmoje klasėje,
5. Palyginti pirmo ir antro matavimų rezultatus,
6. Išsiaiškinti tėvų požiūrį į priešmokyklinį ugdymą.

Tyrimai parodė, kad daugumai 6–7 metų vaikų patinka pats mokymosi procesas, jie nesigilina į atskirus ugdymo aspektus (skaitymas, rašymas ir pan.). 1-oje klasėje išsiskiria ryškesnis lyderis, atsiranda daugiau atstumtųjų. Vaikai pradeda labiau reaguoti į asmenines bendraamžių savybes. Taip pat išaiškėjo, jog gebėjimas susikaupti, išlaikyti dėmesį gerokai padidėja vaikui pradėjus lankyti mokyklą. Vaikų noras mokytis didėja pavasarį, baigiant priešmokyklinę grupę, ir krinta rudenį, pradėjus eiti į mokyklą. Tyrimai parodė, kad tėvai linkę sureikšminti žinių svarbą, o šiuolaikinis švietimo požiūris pradeda akcentuoti kompetencijų svarbą. Tėvai nepasiruošę ir neturi galimybių palikti vaikų vienų namuose ar juos pasiimti po pamokų. Absoliuti dauguma tėvų pritaria visuotiniam priešmokykliniam ugdymui.

*A. Balaišienė (vad. B. Gruževskis). JAUNIMO NEDARBO SUBJEKTYVIŲ PRIEŽASČIŲ
ANALIZĖ. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004*

Nors pastaruoju metu Lietuvos darbo rinkoje vyksta ir teigiamų pokyčių, tačiau jaunimo nedarbo problema vis dar išlieka labai aktuali. Siekiant įvertinti kai kurias subjektyvias priežastis, trukdančias jauniems žmonėms sėkmingai integruotis į darbo rinką, 2003 m. gegužės–rugsėjo mėnesiais buvo atlikta jaunų bedarbių anketinė apklausa. Iš viso buvo apklausta 80 bedarbio statusą turinčių jaunų asmenų, kurių amžius nuo 19 iki 29 metų. Tyrimo rezultatai parodė, kad tokie subjektyvūs veiksniai kaip menkas išsilavinimas ir kvalifikacija, menka profesinio tobulėjimo motyvacija, darbinės patirties ir vadinamųjų bendrųjų gebėjimų stoka, menkas teritorinis mobilumas trukdo jaunam žmogui sėkmingai įsitvirtinti šiuolaikinėje darbo rinkoje.

*B. Barkuvienė (vad. N. Diršienė). SAVARANKIŠKUMO UGDYMAS UTENOS VAIKŲ GLOBOS
NAMUOSE. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004*

Lietuvos švietimo reformoje numatytoje sąveikos grandyje dominuojančią vietą užima ne tik šeima, bet ir vaikų globos institucijos, kurios šiuo metu ugdo be globos likusius vaikus. Temos aktualumą sudaro globos namų ugdytinių savarankiškumo ir jų ateities perspektyvų ryšio galimybė. Esamomis

gyvenimo sąlygomis Lietuvoje vaikų globos namų auklėtinių savarankiškumas remiasi ugdymo organizavimo ypatumais. Baigiamojo darbo tyrimo objektas – vaikų savarankiškumo ugdymas Utenos vaikų globos namuose. Baigiamojo darbo tikslas: analizuoti vaikų savarankiškumo įgūdžius Utenos vaikų globos namuose. Baigiamojo darbo uždaviniai:

1. Apibendrinti veiksnius, lemiančius savarankiškumo ugdymą Utenos vaikų globos namuose,
2. Apibendrinti ugdymo funkcijas ir jų realizavimą globos institucijoje,
3. Atlikti vaikų savarankiškumo ugdymo analizę Utenos vaikų globos namuose.

Tyrimo metodai:

1. Mokslinės literatūros analizė, siekiant teoriškai pagrįsti savarankiškumo sampratą ir ugdymo funkcijų realizavimą globos institucijoje,
2. Dokumentų analizė, siekiant išsiaiškinti teisinių ir parengtų dokumentų reikšmę organizuojant vaikų globą,
3. Anketinė apklausa, siekiant iširti ugdytinių nuomonę apie savarankiškumo galimybes Utenos vaikų globos namuose.

Baigiamojo darbo praktinis pritaikymas. Vaikų savarankiškumo ugdymas globos įstaigoje įgauna praktinio pritaikymo galimybes. Atliktas tyrimas leidžia ugdytojams matyti ugdymo funkcijų realizavimo kokybiškumą ir veiklos planavimą bei pagalbos ugdytiniams viziją, strateginius tikslus bei uždavinius.

A. Dobrotina (vad. A. Vareikytė). KERNAVĖS SOCIALINĖ CHARAKTERISTIKA KAIP PAGRINDAS KAIMO BENDRUOMENĖS PLĖTRAI. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Lietuvoje sparčiai kuriamos bendruomenės, vyksta gana sudėtingas procesas – bendruomenių plėtra. Darbe apibrėžiama bendruomeninio darbo samprata, socialinio darbo vaidmuo bendruomenės darbo kontekste, pateikiama bendruomeninės idėjos raida, analizuojami kaimo atskirties aspektai, pateikiami Lietuvos bendruomenių plėtros ypatumai. Siekiant išsiaiškinti Kernavės socialinę charakteristiką, buvo atliktas tyrimas. Buvo apklaustas 51 respondentas. Tyrimo tikslas – iširti Kernavės socialinę situaciją, bendravimo tarp įvairių asmenų ir įstaigų aspektus, veiksnius, lemiančius esamą situaciją ir pateikti pasiūlymus esamoms problemoms spręsti. Tyrimo rezultatai: pagrindinės Kernavės problemos nesiskiria nuo respublikos kaimo problemų – mažos gyventojų pajamos susijusios su nedarbu, iš to kylantis alkoholizmas; infrastruktūros problemos, nepakankama sveikatos priežiūra. Kernavės bendruomenės socialinę atskirtį gali sumažinti sėkminga bendruomenės plėtra. Siekiant gerinti bendruomenės plėtrą reikia vystyti Kernavės infrastruktūrą pritraukiant finansinį kapitalą, tokiu būdu sudarant sąlygas turizmo ir su juo susijusio paslaugų verslo plėtrai. Tai leistų išspręsti pagrindinę Kernavės socialinę problemą – nedarbą. Sėkminga Kernavės bendruomenės plėtra priklauso nuo visų bendruomenės narių: įstaigų/organizacijų, lyderių ir vietinių gyventojų bendrų pastangų. Tyrimas rodo, kad suderinti skirtingus interesus yra sudėtinga. Taigi bendruomenėje būtinas bendruomenės organizatorius. Deja, Lietuvoje kol kas dar nėra rengiami profesionalūs bendruomenių organizatoriai. Lietuvos aukštosios mokyklos galėtų rengti tokius specialistus.

S. Gaidytė (vad. V. Jakutienė, A. Bagdonas). VAIKO ŠEIMOS SOCIOEKONOMINĖ SITUACIJA IR MOKYMOSI SĖKMĖ. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Šio darbo tikslas – pamėginti konkretizuoti vaiko mokymosi sėkmės ir jo šeimos socioekonominės situacijos ryšius. Teorinėje dalyje apžvelgiami svarbiausi pažangumo rizikos ir apsauginiai veiksniai, šeimos socioekonominė situacija kaip vaiko pažangumo veiksnys. Tyrimas atliktas atsižvelgiant į veiksnius, lemiančius mokymosi sėkmę. Jo metu gauti rezultatai aptarti ir apibendrinti. Remiantis apibendrintais rezultatais padarytos šios išvados: pagal daugelį kintamųjų, įvardintų anketoje, geriau

ir prasčiau besimokančių moksleivių atsakymų pasiskirstymai statistiškai reikšmingai nesiskyrė. Dauguma tiek geriau, tiek prasčiau besimokančių moksleivių gyvena pilnose šeimose. Geriau besimokančių moksleivių tėvų ir motinų išsimokslinimas yra aukštesnis negu prasčiau besimokančių. Dviejų moksleivių grupių ekonominė šeimų padėtis yra gana stabili, dauguma tėvų gali sudaryti palankias mokymosi sąlygas. Dviejų grupių moksleiviai maždaug vienodai dalyvauja popamokinėje veikloje. Geriau besimokantys moksleiviai papildomai nori mokytis kokio nors dalyko dažniau negu prasčiau besimokantys. Į prasčiau besimokančių moksleivių nuomonę ir pasiūlymus atsižvelgiama mažiau negu į geriau besimokančių.

V. Grochiackienė (vad. L. Žalimienė). KAIMO ŠEIMŲ SOCIOEKONOMINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ VARĖNOS RAJONE. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Darbe analizuojama kaimo šeimų socioekonominė situacija Varėnos rajone. Atlikta analizė padėjo išsiaiškinti, su kokiais ekonominėmis-socialinėmis problemomis susiduria šeimos, gyvenančios kaimo vietovėse. Tokiais tyrimais įvertinama šalies ekonominė-socialinė padėtis tam tikru laiko momentu. Atliekant gyvenimo sąlygų tyrimą, labai svarbu išskirti rodiklius, veikiančius gyvenimo sąlygas. Teorinėje dalyje apžvelgiama Lietuvos ekonominė situacija. Ši situacija lemia mūsų gyvenimo kokybę: ar saugiai ir patogiai gyvename, ar turime galimybių suteikti savo vaikams gerą išsilavinimą. Tyrimo metodai: literatūros, periodinių leidinių analizė, anketinė apklausa. Buvo numatyta ištirti buitines sąlygas, išanalizuoti Varėnos rajono kaimo gyventojų išsimokslinimo lygį, išskirti pagrindinius pragyvenimo šaltinius. Tyrimas leidžia daryti išvadą, kad didžioji kaimo gyventojų dauguma gyvena nuosavuose namuose, kaimo gyventojai pagal išsimokslinimo lygį atsilieka nuo miesto gyventojų, pagrindinis pajamų šaltinis yra pensijos.

A. Jančiauskienė (vad. P. V. Žiūkas). SOCIALINĖS PASLAUGOS: EUROPOS PATIRTIS IR LIETUVOS REFORMOS GAIRĖS. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Socialinių paslaugų sistemų reforma tapo aktualiu daugelio Europos Sąjungos šalių praktinės veiklos ir politinės dienotvarkės klausimu. Jis aktualus ir buvusioms pokomunistinėms šalims, nes socialinių paslaugų sistema čia kuriama iš naujo. Pastaruosius du dešimtmečius kasmet teikiama įstatymų pataisų ar naujovių, numatančių socialinių paslaugų plėtros kryptis ar tendencijas. Lietuvoje socialinių paslaugų teikimo reforma pradėta vykdyti 2002 metais. Darbe, remiantis Europos šalių patirtimi, nagrinėjama, kokią vietą šalių socialinėje apsaugoje užima socialinių paslaugų teikimas, kokie panašumai ir skirtumai būdingi socialinės gerovės modeliams ir ar jau galima kalbėti apie Europos Sąjungos socialinį modelį. Apžvelgiama Europos šalių patirtis tobulinant socialinių paslaugų teikimo sistemas, teisinis socialinių paslaugų reglamentavimas. Nagrinėjama, kokiais principais remiamasi reformuojant socialinių paslaugų sistemas, kas yra svarbu ir kokie teigiami pokyčiai bei ES patirtis pritaikomi reformuojant Lietuvos socialinių paslaugų sistemą. Darbo metu buvo atliktas sociologinis tyrimas „Socialinės paslaugos Lietuvoje: vertinimas, pokyčių poreikiai“. Tyrimo rezultatai parodė, kaip yra vertinamos socialinės paslaugos, jų įvairovė, kokybė ir kokie yra keliami jų reformos reikalavimai. Darbo tikslas – apžvelgti priežastis, sąlygojančios reformos būtinumą, pokyčius, vykstančius Lietuvos socialinių paslaugų sistemoje, nustatyti, kaip yra vertinama esama socialinių paslaugų sistema ir kokie reikalingi pokyčiai ją tobulinant.

S. Jankauskienė (vad. N. Dirsienė). RIZIKOS GRUPĖS VAIKŲ SOCIALINĖS PROBLEMOS. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Nuo 1991 metų kovo 11 dienos, kai Lietuva paskelbė Nepriklausomybės atkūrimo aktą, sparčiai kito politinė, ekonominė ir socialinė situacija. Prasidėjęs perėjimas prie rinkos ekonomikos neigiamai

paveikė tam tikrą gyventojų dalį, ypač vaikus auginančias šeimas. Niekada Lietuvoje nebuvo tiek daug asocialių, probleminių šeimų, pagaliau viso to išdava – niekada Lietuvoje nebuvo tokio didelio skaičiaus rizikos grupės vaikų. Susidarius tokiai padėčiai mūsų visuomenėje, iškilo būtinybė ieškoti kelių ir būdų, kaip socialiai apleistam vaikui užtikrinti normalias gyvenimo ir veiklos sąlygas socialinėje kultūrinėje aplinkoje, padėti jam grįžti į šeimą, mokyklą, normalaus gyvenimo vėžes.

V. Kavaliūnienė (vad. B. Švedaitė). PAAUGLIŲ SOCIALINIŲ POREIKIŲ TENKINIMO ANALIZĖ UKMERGĖS VAIKŲ GLOBOS NAMUOSE. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Baigiamojo darbo objektas – paauglių socialinių poreikių tenkinimas vaikų globos namuose. Baigiamojo darbo tikslas – analizuoti paauglių socialinių poreikių tenkinimą vaikų globos namuose. Tikslui pasiekti buvo iškelti darbo uždaviniai:

- teoriškai analizuoti A. Maslowas asmenybės poreikių hierarchiją remiantis mokslininkų darbais,
- išryškinti paauglystės amžiaus tarpsnio ypatumus,
- įvardyti pagrindinius globos namų tikslus, uždavinius ir problemas,
- analizuoti paauglių, gyvenančių Ukmergės vaikų globos namuose, socialinių poreikių tenkinimą.

Mokslinės literatūros analizė buvo atlikta siekiant pateikti poreikio sampratą, atskleisti poreikių klasifikacijos įvairovę, teoriškai analizuoti A. Maslowas asmenybės poreikių hierarchiją bei išryškinti paauglystės amžiaus tarpsnio ypatumus. Anketinė apklausa buvo atlikta Ukmergės vaikų globos namuose siekiant išsiaiškinti paauglių socialinių poreikių bei jų tenkinimo galimybes. Darbo tema yra aktuali tuo, kad likusiam be tėvų globos vaikui reikalinga įvairiapusė ir kokybiška socialinė pedagoginė ir psichologinė pagalba, ypač paauglystės amžiaus tarpsnyje, kada formuojasi asmenybė, atsiranda nauji poreikiai. Tačiau tam, kad tokios pagalbos teikimas būtų efektyvus, būtina įvertinti ir atsižvelgti į vaiko poreikius bei interesus. Pirmame darbo skyriuje teorinė asmenybės poreikių analizė atskleidė, kad pagrindinė asmenybės aktyvumo priežastis yra įvairūs poreikiai. Asmenybės formavimąsi sąlygoja biologinių ir socialinių veiksmų visuma. A. Maslowas idealas – save analizuojantis žmogus, brandi asmenybė. Toks jis gali tapti tada, kai patenkinami visi pamatiniai žemesnieji jo poreikiai, išsidėstę pagal tam tikrą hierarchiją. Aukštesniojo lygmens poreikiai galimi tik tada, kai patenkinami žemesnieji. Antrame darbo skyriuje darbo autorė, remdamasi mokslininkų darbais, išskyrė tokius paauglystės laikotarpiui būdingus bruožus: emocinis nebrandumas, nepakankamai išsivystęs gebėjimas kontroliuoti savo veiksmus, nesugebėjimas suderinti norus su galimybėmis tenkinant savo poreikius, padidintas noras atrasti savo identitetą bei tapti suaugusiu. Darbe atliktas tyrimas atskleidė Ukmergės vaikų globos namuose gyvenančių paauglių socialinių poreikių tenkinimą. Anketa buvo sudaryta remiantis A. Maslow asmenybės poreikių hierarchija. Tyrimas atskleidė, jog vaikų globos namų sąlygomis vaikai yra iš dalies izoliuoti nuo išorinio pasaulio, jų veikla reglamentuojama vidaus tvarkos taisyklėmis, todėl nėra patenkinami jų socialiniai poreikiai, tokie kaip neformalus bendravimas, jiems trūksta socialinio ir emocinio pasitikėjimo, realaus gyvenimo įgūdžių.

A. Keršulis (vad. R. Lazutka). PABĖGĖLIŲ SOCIALINĖ INTEGRACIJA IR JOS PERSPEKTYVOS LIETUVOJE. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Darbo tikslas – atlikti tyrimus ir juos išanalizavus nustatyti prieglobstį gavusių užsieniečių integracines galimybes ir suformuluoti pasiūlymus dėl socialinės integracijos programos priemonių tobulinimo. Tyrimo metu anketomis buvo apklausta trys grupės respondentų: potencialūs pabėgėlių socialinės integracijos programos dalyviai, pabėgėlių socialinės integracijos programos dalyviai bei darbuotojai, dirbantys su minėta programa. Anketas sudarė trys pagrindinės temos: demografinės charakteristikos (kilmės šalis, lytis, amžius ir kt.), socialinė ekonominė padėtis (pajamų šaltiniai, jų dydžiai, išlaidos ir kt.),

socialinė integracija (informacijos prieinamumas, integracijos motyvacija, integracijos priemonių vertinimas ir kt.). Tyrimo rezultatų išvados leidžia suformuluoti ir teigti konkrečius pasiūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl socialinės integracijos programos teisinės bazės pakeitimo, siekiant šios programos priemonių didesnio efektyvumo.

V. O. Knezekienė (vad. P. V. Žiūkas). SOCIALINĖS PAŠALPOS GAVĖJŲ GYVENIMO SĄLYGŲ TYRIMAS. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Darbo tikslas – išskirti būdingiausias Kauno miesto socialinę pašalpą gaunančių gausių šeimų problemas. Tyrimo metodai: mokslinės literatūros analizė gyvenimo sąlygų aspektu, dokumentų socialinės paramos skyrimo klausimais analizė ir atlikta anketinė apklausa raštu. Apklausta 49 asmenys iš 379 Kauno miesto šeimų, auginančių tris ir daugiau vaikų, kurioms mokama socialinė pašalpa miesto socialinių reikalų skyriuje. Respondentų atranka – netikimybinė atsitiktinė. Nagrinėta demografiniai rodikliai, išsilavinimas, buitines problemas išryškinantys rodikliai: būsto tipas, jo kaitos dažnumas ir priežastys, viename būste gyvenančių šeimų skaičius, kambarių skaičius ir esantys patogumai, turima buitinė technika, buities tvarkymo ypatumai (remontas, objektyvios galimybės palaikyti švarą), skurdo pereinamumas, savo padėties vertinimas, socialinės pašalpos gavimo trukmė. Išnagrinėta gauta statistinė informacija ir padarytos išvados.

A. Kungys (vad. A. Bagdonas). KRIKŠČIONIŠKASIS POŽIŪRIS Į NARKOMANIJOS PROBLEMOS SPRENDIMĄ. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Pagrindinis šio darbo tikslas – apžvelgti krikščioniškąjį požiūrį į narkomanijos problemą, todėl buvo atliekamas tyrimas, kuriuo siekiama išsiaiškinti moksleivių, studentų, dvasininkų, medikų, pedagogų ir verslininkų požiūrį į krikščionišką narkomanijos problemos sprendimą. Požiūris į krikščionišką narkomanijos problemos sprendimą Lietuvoje tyrinėtas nebuvo. Taigi šis atliktas tyrimas Lietuvoje pirmasis. Aptarti svarbiausi klausimai, susiję su narkotikais ir narkomanija, dėl kurių dažnai ginčijasi įvairių pasaulietiško profesijų atstovai. Apžvelgus Bažnyčios požiūrį, remiantis įvairiais šaltiniais ir savo, kaip dvasininko, patirtimi, vėliau daugelis analogiškų klausimų buvo pateikta tyrimo metu respondentams iš įvairių visuomenės grupių: medikams, pedagogams, verslininkams, dvasininkams, studentams ir moksleiviams. Tyrimo rezultatai parodė, kad nors mūsų visuomenėje labai įvairiai žiūrima į pagalbos narkomanams būdus ir priemones, tačiau pagrindinės tiesos, kad narkotikai yra visuotinis blogis, su kuriuo reikia ryžtingai kovoti įvairiausiais būdais ir priemonėmis, suteikiant šiai kovai ypatingą reikšmę, buvo priimtinos visiems respondentams ir sutapo su krikščioniškuoju požiūriu į narkomanijos problemą. Remiantis gautais duomenimis suformuluotos praktinės rekomendacijos esamai padėčiai gerinti.

R. Liubomirskienė (vad. J. Kašalynienė). MOKYMOŠI MOTYVACIJOS TYRIMAS UKMERGĖS RAJONO TAUJĖNŲ VIDURINĖJE MOKYKLOJE. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Per pastarąjį dešimtmetį Lietuvoje stebimas grėsmingas reiškinys – vaikų nenoras mokytis, mokyklos lankymo vengimas. Ši problema įvairiais požiūriais aptariama mokslinėje spaudoje, literatūroje. Jinai išlieka labai aktuali daugeliui pedagogų, nes mokymosi motyvacijos dispozicija vystosi atsižvelgiant į kitas asmenybės dispozicijas ir tą aplinką, kurioje vyksta socializacija, todėl nustatyti konkrečius mokinio mokymosi motyvacijos ypatumus – sunkus bei atsakingas uždavinys. Šio baigiamojo darbo tikslas – išsiaiškinti mokinių mokymosi motyvacijos veiksnius ir socialinės aplinkos įtaką motyvacijai. Buvo apklausti 108 Ukmergės rajono Taujėnų vidurinės mokyklos 7–9 klasių mokiniai. Darbe taikomas tyrimo metodas – anketinė mokinių apklausa, užduoti 75 susiję su tyrimo uždaviniais klausimai.

Motyvacija buvo vertinama pagal tokias motyvaciją lemiančias veiksnių grupes: asmenybinis faktorius, santykiai šeimoje ir pačios šeimos socialinis ekonominis statusas, mokyklos veiksniai, santykiai su bendraamžiais. Gauti tyrimo rezultatai atskleidžia nenoro mokytis veiksnius, išryškina jų įvairovę, parodo berniukų ir mergaičių mokymosi motyvacijos skirtumus, šeimos veiksnių sąsajas su skirtingais mokymosi motyvacijos aspektais. Su šio tyrimo rezultatais naudinga susipažinti mokytojams, nes tai padėtų jiems geriau suprasti motyvacijos įtaką mokinių mokymosi rezultatams. Žinodami nenoro mokytis formavimosi veiksnius, mokytojai galėtų geriau spręsti, kaip išvengti mokinių nenoro mokytis ir kaip stiprinti jų mokymosi motyvaciją.

J. Lovšenko (vad. J. Kašalynienė). ŠALČININKŲ „SANTARVĖS“ VIDURINĖS MOKYKLOS DEVINTŲ KLASIŲ MOKINIŲ TARPUSAVIO SANTYKIŲ YPATUMAI. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Šio darbo tikslas – ištirti mokinių tarpusavio santykius Šalčininkų „Santarvės“ vidurinėje mokykloje *H* ir *F* klasėse ir juos palyginti. Tyrimo objektas – devintų klasių mokinių tarpusavio santykiai. Devinta klasė buvo pasirinkta todėl, kad tai ryškiausias paauglystės periodas, kurio metu gali atsirasti nemažai problemų ne tik su tėvais, bet ir draugiais, bendraklasiais ir kitais mokyklos mokiniais ir mokytojais. Labai daug dėmesio šiame darbe skirta mokinių tarpusavio santykiams su bendraklasiais. Tarpusavio santykiai tiriami kartu mokantis, leidžiant laisvalaikį, bendraujant. Taip pat atkreiptas dėmesys į mokinių santykius su mokytojais. Pozityvūs pedagoginiai santykiai labai svarbūs formuojantis mokinio asmenybei. Tyrimu siekta išspręsti šiuos uždavinius:

- 1) ištirti devintų klasių mokinių bendradarbiavimą mokantis,
- 2) išanalizuoti mokinių bendravimą,
- 3) išnagrinėti mokinių tarpusavio santykius leidžiant laisvalaikį už mokyklos ribų,
- 4) ištirti mokytojų ir mokinių tarpusavio santykius,
- 5) palyginti *H* ir *F* klases tirtais aspektais.

Atliekant tyrimą buvo panaudotas tarpasmeninių ir grupinių santykių kiekybinis matavimo ir grafinio vaizdavimo būdas – sociometrijos metodas, referentometrinis grupių diferenciacijos metodas, sociometrinė linijinė skalė. Šie metodai buvo pasirinkti todėl, kad leidžia atskleisti grupės tarpusavio santykius, kiekvieno grupės nario poziciją, simpatijas bei antipatijas, grupės lyderius ir atstumtuosius, neformalias (referentines) grupes. Atlikto tyrimo rezultatai parodo, kad mokinių tarpusavio santykiams didelę reikšmę turi jų socialinis statusas klasėje, kuris skirtingose situacijose gali keistis. Nagrinėjant tarpusavio santykius mokantis paaiškėjo, jog tam tikras socialinis mokinio statusas atitinka jo pažangumą; išaiškėjo tokia priklausomybė – jeigu mokantis mokinys buvo izoliuotas arba atstumtasis, leidžiant laisvalaikį jis galėjo tapti mėgstamuoju ar net žvaigžde. Nagrinėjant mokinių tarpusavio santykius mokantis, bendraujant, leidžiant laisvalaikį abiejose klasėse išaiškėjo pastovūs žemo statuso mokiniai – izoliuotieji arba atstumtieji. Tiriant pedagoginius santykius išaiškėjo, jog abiejose klasėse vyrauja mokinių nepasitenkinimas mokytojais.

A. Lučinskaitė (vad. N. Goštautaitė-Midttun). SUTRIKUSIOS PSICHIKOS ASMENŲ POREIKIŲ ANALIZĖ. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Žmonių, turinčių psichikos sutrikimų, Lietuvoje, kaip ir visame pasaulyje, yra labai daug. Individai kenčia nuo nemalonių šių sutrikimų simptomų, kurie pablogina gyvenimo kokybę. Vienas sudėtingiausių psichikos sutrikimų, kuris sukelia sunkią negalią, yra šizofrenija. Norint padėti asmenims, sergantiems šizofrenija, išskyla būtinumas žinoti jų specifinius poreikius, tenkinimo kokybę bei išsiaiškinti problemas, kurios trukdo tenkinti poreikius. Taigi šio tyrimo tikslas – išsiaiškinti asmenų, sergančių šizofrenija, specifinius poreikius; kurie iš šių poreikių yra tenkinami, kurie tenkinami nepakankamai ir kurie netenkinami visiškai; gaunamą ir reikalingą pagalbą šių poreikių tenkinimui; įvertinti psichikos

sveikatos priežiūros vartotojų bei profesionalų, dirbančių šioje srityje, požiūrį į poreikius ir gaunamą pagalbą; palyginti poreikių tenkinimą miesto ir kaimo vietovių lygmenimis. Lietuvoje kol kas nėra bendros poreikių vertinimo metodikos, kuri apimtų platų gyvenimo sričių spektrą. Efektyvi poreikių vertinimo metodika yra vienas iš pagrindinių dalykų pasiekti, užtikrinti praktinį paslaugų taikumą ir adekvatumą. Kembervelo poreikių įvertinimas (Camberwell Assessment of Need) yra pakankamai trumpas ir klinikiniam darbui taikomas žmonių, turinčių psichikos sutrikimų, poreikių įvertinimo metodas. Anketa apima 22 gyvenimo sritis, kuriose gali būti identifikuoti poreikiai. Šis metodas nefiksuoja poreikių dydžio, tačiau dėmesys kreipiamas į tai, ar poreikis yra patenkintas ar nepatenkintas; kiek neformalios ir formalios pagalbos yra gaunama ir kiek jos reikia problemoms spręsti. Asmenų, sergančių šizofrenija, poreikių tyrimas buvo atliekamas Šiaulių miesto Dainų Psichikos sveikatos centre ir Šiaulių apskrities Šaukėnų psichiatrijos ligoninėje. Tyrime dalyvavo 80 respondentų: 40 kaimo ir 40 miesto gyventojų. Tyrime dalyvavusių respondentų atsakymai buvo lyginami su darbuotojų profesionalų atsakymais, taip pat lyginami kaimo ir miesto vietovėse gyvenančių šizofrenija sergančių asmenų specifiniai poreikiai. Gauti rezultatai rodo mažą poreikių vertinimo sutapimą tarp šizofrenija sergančių asmenų ir psichikos sveikatos priežiūros srityje dirbančių profesionalų. Didesni skirtumai pastebėti tarp kaimo tiriamųjų ir šios grupės profesionalų vertinimų. Remiantis tyrimo duomenimis galima teigti, kad kaimo respondentams kyla didesni sunkumai tenkinant specifinius poreikius, o ypač dienos užimtumo, draugijos ir psichologinių sunkumų srityse. Šizofrenija sergantis asmenys gauna pakankamai mažai formalios ir neformalios pagalbos poreikių tenkinimui. Neformalios pagalbos kiekis abejose tiriamųjų grupėse panašus. Formalios pagalbos kiekis kaimo vietovėje gyvenantiems sutrikusios psichikos asmenims yra mažesnis palyginti su miesto, nes bendruomeninių paslaugų tinklas mažai orientuotas į sutrikusios psichikos asmenų, gyvenančių kaimo vietovėje, poreikių patenkinimą.

J. Mačiulskytė (vad. B. Švedaitė). JAUNUOLIŲ, IŠĖJUSIŲ IŠ GLOBOS ĮSTAIGŲ, INTEGRACIJOS PROBLEMA. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Šio darbo tikslas – ištirti ir aprašyti, kokios yra jaunuolių, išėjusių iš globos įstaigų, integracijos problemos; analizuoti apsunkintos integracijos priežastis, apibrėžiamas literatūroje ir įvardijamas praktikoje; išanalizuoti socialinės pagalbos galimybes mažinant integracijos problemas; aprašyti egzistuojančias jaunuolių palaikymo po globos programas. Buvo atliekamas kokybinis ekspertų iš nevyriausybinių globos namų bei valstybinės internatinės mokyklos interviu. Tyrimo rezultatai atskleidė, kokios yra jaunuolių, išėjusių iš globos institucijų, integracijos problemos, jas sukeliančios priežastys bei pagalbos galimybės. Plačiau pateikiama nevyriausybinių organizacijos įkurtų jaunimo namų jaunuoliams, išėjusiems iš globos įstaigų, pagalbos forma.

L. Misiūnaitė (vad. A. Čepėnaitė). PRIKLAUSOMYBĖ NUO NARKOTIKŲ TURINČIŲ ASMENŲ INTEGRACIJOS Į VISUOMENĘ YPATUMAI. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2003

Darbo tikslas – teoriškai ir empiriškai ištirti priklausomybę nuo narkotikų turinčių asmenų integracijos į visuomenę procesą, atskleisti jo ypatumus. Darbą sudaro trys dalys: įvadas (teorinė dalis), praktinė dalis ir išvados. Teorinėje dalyje, remiantis literatūra, pateikiama priklausomybę nuo narkotikų turinčių asmenų integracijos į visuomenę samprata, pagrindiniai tikslai, principai, kryptys. Apibrėžiama reabilitacijos sąvoka, apžvelgiami narkomanų reabilitacijos bendruomenių, kaip vienos svarbiausių priklausomybę nuo narkotikų turinčių asmenų integracijos į visuomenę proceso sudedamųjų dalių, programų bruožai, naudojami darbo metodai. Praktinėje dalyje aprašoma priklausomybę nuo narkotikų turinčių asmenų integracijos ypatumams tirti taikyta metodika. Buvo atliktas kiekybinis tyrimas. Apklausti 65 priklausomybę turintys asmenys, lankantys savipagalbos grupes. Paskutinėje dalyje pateikiamos išvados: atliekant tyrimą paaiškėjo, kad sėkmingą integraciją sąlygojantys veiksniai yra

aktyvus dalyvavimas savipagalbos grupių veikloje bei reabilitacijos trukmė. Reabilitacijos procesas padeda priklausomybę turintiems asmenims sumažinti narkotikų ir alkoholio vartojimą, nusikalstamą elgesį ir pan. reiškinius bei turi didelę naudą visuomenei, nes padeda sumažinti narkotikų vartojimą visuomenėje bei su narkotikais susijusius nusikaltimus, sveikatos sutrikimus, nedarbo ir skurdo lygi šalyje, su ŽIV infekcija susijusį rizikingą elgesį, kitus negatyvius socialinius reiškinius.

A. Pipiras (vad. A. Čepėnaitė). KLIENTAS NAMUOSE: TEIKIAMŲ PASLAUGŲ IR JŲ POREIKIO ANALIZĖ. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Šio darbo tikslas – atlikti kliento namuose teikiamų paslaugų ir jų poreikio analizę. Darbo uždaviniai – įvertinti kliento namuose teikiamų socialinių paslaugų prieinamumą, kokybę, asortimentą; pateikti pasiūlymus, kaip padidinti socialinių paslaugų atitikimą klientų poreikiams. Darbe apžvelgiama socialinių paslaugų bei paslaugų namuose vieta socialinės apsaugos sistemoje, dabartinės socialinių paslaugų bei paslaugų namuose tendencijos; pateikti atlikto tyrimo rezultatai, o darbo pabaigoje – apibendrintos išvados bei pasiūlymai. Tyrimo hipotezės:

1. Socialinių paslaugų namuose asortimentas neatitinka klientų poreikių;
2. Socialinių paslaugų namuose kokybė neatitinka klientų poreikių;
3. Socialinių paslaugų organizatoriai/teikėjai tik iš dalies patenkinti darbo sąlygomis.

Tyrimo metu atlikta socialinių paslaugų namuose gavėjų bei socialinių paslaugų namuose organizatorių/teikėjų apklausa. Socialinių paslaugų teikėjai – tai socialiniai darbuotojai, lankomosios priežiūros darbuotojai, darbuotojai, laikinai dirbantys pagal viešųjų darbų programas bei socialinio darbo organizatoriai. Socialinių paslaugų gavėjai – tai visi klientai, besinaudojantys jų gyvenamojoje teritorijoje (seniūnijoje) teikiamomis socialinėmis paslaugomis namuose. Anketos išplatintos 104 socialinių paslaugų gavėjams (iš jų buvo užpildytos 69) ir 72 paslaugų organizatoriams/teikėjams (iš jų buvo užpildyta 40). Tyrimas patvirtino pirmąją hipotezę – socialinių paslaugų namuose asortimentas nėra pakankamas – jis netenkina klientų poreikių. Antroji tyrimo hipotezė (socialinių paslaugų namuose kokybė yra žema) nepasitvirtino: paslaugas teikiantys darbuotojai turi pakankamą išsilavinimą bei kompetenciją, dėl šios priežasties jie teikia paslaugas, kurių kokybė atitinka kliento poreikius. Pasitvirtino trečioji tyrimo hipotezė – socialinių paslaugų organizatorių/teikėjų netenkina esamos darbo sąlygos. Siekiant patenkinti klientų poreikius, svarbu išplėsti paslaugų sąrašą, paslaugas teikti visą parą, taip pat savaitgaliais ir švenčių dienomis, į paslaugų teikimo procesą plačiau įtraukti savanorius, bendradarbiauti su medicinos įstaigomis, visuomeninėmis organizacijomis ir kt., gerinti paslaugas teikiančių darbuotojų darbo sąlygas. Svarbu vykdyti griežtesnę paslaugas teikiančių darbuotojų atranką, skatinti klientų savarankiškumą kuo daugiau namuose apsitarnauti patiems.

D. Ralfienė (vad. P. V. Žiūkas). SOCIALINĖS ATSKIRTIES PROBLEMA LIETUVOJE. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Šiandien, kuriant demokratinę valstybę, piliečiai gali laisvai naudotis pagrindinėmis politinėmis ir pilietinėmis teisėmis. Tačiau socialinių ekonominių teisių srityje pasiekimai nėra tokie svarūs. Nors pagrindinės socialinės ekonominės teisės – teisė gauti minimalias pajamas ir teisė gauti socialinę apsaugą – yra garantuojamos, žmonės kol kas nėra visiškai apsaugoti nuo benamystės, nedarbo bei skurdo. Dauguma šiandieninės Lietuvos visuomenės problemų kyla dėl to, kad iš esmės keičiasi asmens ir valstybės santykis. Šio darbo temos pasirinkimą lėmė jos aktualumas ir tai, kad tuberkulioze sergančių žmonių socialinė padėtis nebuvo tirta. Pagrindinis šio darbo tikslas – išsiaiškinti, ar tuberkulioze sergantys asmenys yra socialiai atskirti bei sužinoti socialinės atskirties mastą. Tyrimas buvo atliekamas Vilniuje, Vilniaus miesto respublikinėje tuberkuliozės ir plaučių ligų ligoninėje (Santariškių ir Antakalnio filialuose). Iš viso buvo numatyta ištirti 130 tuberkulioze sergančių žmonių, faktiškai buvo apklausti tik 113. Buvo panaudotas ištisinis tyrimas – išanalizuota 113 užpildytų anketų.

Išanalizavus gautus rezultatus padarytos šios išvados: 1. Visapusiškas Lietuvos dalyvavimas Europos Sąjungos socialinės aprėpties procese naudojantis atvirojo koordinavimo metodu skurdo ir socialinės atskirties problemoms spręsti yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės prioritetinė veiklos kryptis; 2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino skurdo ir socialinės atskirties mažinimo strategijos įgyvendinimo 2002–2004 metams programą. Programoje nustatyti prioritetiniai tikslai ir priemonės skurdo ir socialinės atskirties mažinimui, kurių imasi Vyriausybė ir kitos valstybinės institucijos; 3. Socialinė atskirtis – tai sudėtingas daugiabriaunis ir iki galo neištirtas reiškinys; 4. Socialinę atskirtį vis dažniau patiria sveikatos problemas turintys žmonės, ypač socialinių ligų grupės; 5. Socialinės atskirties problema yra labai sudėtinga, reikalaujanti ypatingo ne tik valstybės, savivaldybių, NVO, bet ir visos pilietinės visuomenės dėmesio. Todėl šios problemos nagrinėjimas pratęstas rengiant Lietuvos nacionalinio kovos su skurdu ir socialine atskirtimi veiksmų planą.

D. Ruzgienė (vad. A. Vareikytė). SOCIALINIO DARBO SU PROBLEMINĖMIS ŠEIMOMIS UTENOS MIESTE ANALIZĖ. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Vaiko auklėjimas – šventa tėvų pareiga, užkraunanti jiems didelę atsakomybę prieš vaikus, valstybę, visuomenę. Deja, ne visi tėvai šią šventą pareigą gerai suvokia ir ją deramai atlieka. Visuomenėje nemažėja probleminių šeimų. Lietuvos valstybingumo atkūrimas sudarė platesnes prielaidas atsirasti socialinio darbuotojo profesijai, kuri apima plačias pagalbos galimybes ir siejama su tomis problemomis, su kuriomis žmonės negali susidoroti patys. Analizuojant užsienio šalių patirtį formavosi mintis, jog problemas, su kuriomis susidūrė atgimstanti Lietuvos visuomenė, turi spręsti profesionalai, turintys atitinkamą kompetenciją bei žinias. Todėl šio darbo autorė, vertindama šio darbo aktualumą Lietuvoje, išanalizavo socialinio darbo procesą, atskleidė probleminių šeimų situaciją Lietuvoje ir Utenos rajone bei atliko interviu standartizuotą tyrimą ir išsiaiškino socialinių darbuotojų veiklos galimybes. Darbo tikslas: pateikti socialinio darbo su probleminėmis šeimomis teorinę analizę; apibūdinti socialinio darbo su probleminėmis šeimomis Utenos rajono savivaldybėje ypatumus ir numatyti būdus jam tobulinti.

Darbo uždaviniai:

1. Pateikti probleminės šeimos sampratą ir bruožus;
2. Išanalizuoti socialinio darbo proceso su probleminėmis šeimomis ypatumus;
3. Atlikti tyrimą ir išsiaiškinti socialinių darbuotojų veiklos galimybes dirbant su probleminėmis šeimomis.

Darbo autorė atliko tiriamąjį interviu su keturiais respondentais. Apibendrinus interviu tyrimo rezultatus bei teorinę dalį galima teigti:

- realybėje neegzistuoja koks nors vienas probleminės šeimos tipas;
- probleminių šeimų tiek Lietuvoje, tiek ir Utenos rajone daugėja;
- dirbant su probleminėmis šeimomis svarbu: įvertinti esamą situaciją; planuoti veiklą, įtraukiant klientą į šį procesą; tiesioginės pagalbos teikimas; netiesioginės pagalbos teikimas; vertinti nuolat stebint procesą, vertinant pažangą; užbaigti ir apžvelgti, kas pasiekta, kokia padaryta pažanga, pokyčiai.

Išsiaiškinus socialinio darbo su probleminėmis šeimomis galimybes, paaiškėjo, kad skirtingose institucijose yra nevienodai suprantamas ir vykdomas profesionalus socialinis darbas. Vienose institucijose (VTAT, VSPUC) socialinis darbas vykdomas pakankamai kvalifikuotai ir nuosekliai, kitose institucijose socialinio darbo su probleminėmis šeimomis suvokimas yra nepakankamas, tam trūksta darbo patirties, kompetencijos, yra ribotos galimybės, per didelis darbo krūvis.

V. Sabalienė (vad. A. Vareikytė). KUPIŠKIO PENSIONATO VAIDMUO BENDRUOMENĖS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROJE. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Socialinėms problemoms spręsti jau nepakanka esamos socialinių paslaugų infrastruktūros. Auga naujų socialinių paslaugų rūšių ir naujų socialinio darbo formų poreikis. Didėjantis socialinių paslaugų poreikis neretai viršija turimus išteklius. Būtina ieškoti efektyvesnių paslaugų organizavimo ir teikimo būdų ir didinti socialinių paslaugų įvairovę. Darbo tikslas – numatyti galimybes integruoti pensionatą į bendrą socialinių paslaugų teikimo sistemą, išsiaiškinti jų poreikį ir numatyti Kupiškio pensionato integravimosi galimus būdus. Pagrindiniai darbe nagrinėjami klausimai – socialinių paslaugų charakteristika, NVO vaidmuo socialinių paslaugų sistemoje, socialinių paslaugų tinklo kūrimosi procesas. Darbe pateikiama Kupiškio pensionato ir Kupiškio savivaldybės socialinių paslaugų charakteristika, analizuojami atlikto tyrimo rezultatai. Tyrimas atliktas anketinės apklausos būdu. Tyrimo metu analizuojamas įvairių institucijų socialinių darbuotojų požiūris į Kupiškio pensionato veiklą, numatomos galimybės teikti socialines paslaugas bendruomenei. Darbe daromos išvados, kad Kupiškio pensionate yra nemažai galimybių organizuoti ir plėtoti socialinių paslaugų sistemą bendruomenėje. Siekiant užtikrinti kuo greitesnę ir efektyvesnę socialinę pagalbą, reikia suderinti savivaldybės ir apskrities funkcijas. Būtina nustatyti finansines galimybes, numatyti vertinimo kriterijus, reglamentuoti socialinių paslaugų organizavimą, teikimą bei gavimo sąlygas ir tvarką.

A. Šataitė (vad. V. Gevorgianienė). ŽAIDIMŲ REIKŠMĖ VIDUTINIŠKAI IR ŽYMIAI SUTRIKUSIO INTELEKTO ASMENŲ SOCIALIZACIJAI. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Šio darbo tikslas – panagrinėti vidutiniškai ir žymiai sutrikusio intelekto asmenų žaidimo ypatumus. Sutrikusio intelekto vaikų raida gerokai vėluoja, žaislais jie domisi paviršutiniškai, labai trumpai išlaikydami dėmesį, kai kuriems būdingos neadekvačios emocinės reakcijos. Ištirta 34 (17 jaunuolių, gyvenančių Vilniaus m. vaikų pensione, ir 17 jaunuolių, gyvenančių šeimose) vidutiniškai ir žymiai sutrikusio intelekto 8–19 metų asmenys, kurie yra ugdomi Vilniaus m. specialiojoje mokykloje „Atgaja“. Apie protiškai atsilikusių asmenų žaidimo gebėjimus buvo apklausta 15 ekspertų, t. y. 8 specialistai, dirbantys Vilniaus m. specialiojoje mokykloje „Atgaja“, ir 7 specialistai Vilniaus m. vaikų pensione. Kiekvienos tiriamųjų asmenų grupės žaidimų ypatumai vertinti remiantis tokiais kriterijais: elgsenos ir bendravimo ypatumai, mėgstamiausia veikla, pamėgti laisvalaikio žaidimai, žaidimo pobūdis, elgsio ir emocijų ypatumai ir kt. Tyrimas parodė, kad vidutiniškai ir žymiai sutrikusio intelekto asmenys turi išreikštą poreikį žaisti organizuotai ir laisvalaikio. Dažniausiai yra žaidžiami siužetiniai vaidmenų, statymo-konstravimo, teatriniai-vaidybiniai žaidimai, o žaidimo kryptingumą dažniausiai organizuoja suaugusysis. Tyrimo duomenys rodo, kad pensione ir šeimose gyvenančių sutrikusio intelekto asmenų gebėjimai žaisti iš esmės nesiskiria. Respondentų nuomone, žaidimas turi didelę reikšmę sutrikusio intelekto asmenų socializacijai: formuoja gebėjimą rūpintis savimi, ugdo kalbą ir bendravimo įgūdžius.

L. Senulienė (vad. N. Diršienė). VILNIAUS MIESTO MOTINOS IR VAIKO PENSIONAS: TEIKIAMŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ANALIZĖ. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004

Svarbiausi darbo tikslai:

- išanalizuoti, kokios socialinės paslaugos teikiamos smurtą patyrusioms moterims ir jų vaikams;
- įvertinti pagalbos poreikį;
- ištirti, ar institucija, teikianti paslaugas smurto aukoms, patenkina pagalbos poreikius.

Tyrimas atliktas Vilniaus miesto Motinos ir vaiko pensione (toliau – pensionas). Tyrime dalyvavo 21

pensiono klientė bei 14 pensiono darbuotojų. Taikant anketinę apklausą, tirta respondentų nuomonė apie tai:

- kokios pagalbos reikia smurtą patyrusioms moterims?
- kokios kreipimosi į pensioną priežastys?
- kokia pagalba pensione teikiama?
- kokios pagalbos pensione stinga?
- ar teikiamos socialinės paslaugos atitinka moterų, tapusių smurto aukomis, pagalbos poreikius?
- kaip klientės vertina suteiktas paslaugas bei socialinių paslaugų teikėjų veiklą?

Išvadas būtų galima suformuluoti taip:

- institucija teikia įvairias socialines paslaugas smurtą patyrusioms moterims ir jų vaikams;
- institucijos teikiamų socialinių paslaugų poreikis yra didelis;
- visos teikiamos paslaugos yra reikalingos ir atitinka klientų pagalbos poreikius;
- teikiamų socialinių paslaugų kokybė bei pagalbos teikėjų profesinė veikla vertinama teigiamai.

***A. Skulovič (vad. M. Rubaževičienė). SOCIALINĖ PARAMA KRITINIAIS ATVEJAIS:
JAUNIMO INFORMAVIMAS. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004***

Pagrindinis tyrimo tikslas – išsiaiškinti patogiausius jaunimui gaunamos bei pageidaujamos socialinės informacijos šaltinius, jos pobūdį bei kokybę. Siekiant šio tikslo buvo parengta anketinės apklausos metodika ir atliktas tyrimas, kuris yra daugiau konstatuojamojo pobūdžio. Respondentai buvo tikslingai parenkami pagal jų sąsają su socialine ir psichologine parama jaunimui. Gauti duomenys buvo apdoroti statistinės analizės metodais, naudojant kompiuterinę programą SPSS 10.0. Nustatyta, kad didžiąjai daliai tiriamųjų teko domėtis socialiniais klausimais. Nustatytas jaunimo požiūris į socialinės informacijos teikimo būdus bei kokybę parodė, kad kokybiškiausia informacija teikiama informaciniuose leidiniuose, nevyriausybinėse organizacijose bei per radiją. Išsiaiškintas jaunimo socialinės informacijos poreikis; nustatyta, jog socialinės informacijos teikimas neatitinka vartotojų poreikio. Patvirtinta socialinės informacijos svarba įveikiant krizę. Visais atvejais patogiausi socialinės informacijos sklaidos šaltiniai yra internetas ir speciali nemokama telefono linija. Tyrimo rezultatai yra naudingi organizuojant specialias jaunimo socialinio informavimo tarnybas bei gerinant esamų socialinės informacijos sklaidos šaltinių paslaugų kokybę.

***A. Suchovienė (vad. B. Gruževskis). LYGTINAI IŠLEISTŲ ASMENŲ SOCIALINĘ
REINTEGRACIJĄ SKATINANČIŲ PRIEMONIŲ SISTEMA.
Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2004***

Visuomenę nuo nusikaltimų geriausia apsaugoti tada, kai nuteistieji gali patys sugrįžti į visuomenę, kai sukuriama sąlygos, kurios sumažina pakartotinio nusikalstamumo riziką. Įkalinimas garantuoja tik laikiną visuomenės apsaugą. Ilgalaikis saugumas geriausiai pasiekiamas per strategiją, kuri aktyvina ir remia nuteistojo pastangas sugrįžti į visuomenę kaip piliečiui, gerbiančiam įstatymus. Per nuteistojo kalinimo laiką, įkalinimo ir išleidimo į laisvę etapus reikia išlaikyti paramos bei skatinimo pastangų ir kontrolės priemonių pusiausvyrą, visada atminti, kad svarbiausia – visuomenės saugumas (Kanados ir Lietuvos pataisos projekto informacinis leidinys Nr.2, 1999, p. 6). Grįžusių iš įkalinimo įstaigų asmenų socialinės reintegracijos problema yra viena aktualiausių socialinių problemų vykdant nusikalstamumo prevencinę veiklą. Kasmet laisvės atėmimo bausmę baigia atlikti ir grįžta į visuomenę apie 6000 asmenų. Šio darbo tikslas:

- išsiaiškinti ir ištirti lygtinai išleistų asmenų socialinės reintegracijos procesą geriausiai skatinančias socialinės paramos formas;

- pasiūlyti socialinių paslaugų ir kompetencijos darbo rinkoje tobulinimo galimybes.

Tyrimo uždaviniai:

- atlikti lygtinai išleistų asmenų apklausą;
- ištirti lygtinai išleistų asmenų socialinę situaciją;
- išsiaiškinti lygtinai išleistų asmenų aktualiausias socialines problemas;
- ištirti lygtinai išleistų asmenų nuomonę apie socialinę reintegraciją;
- įvertinti socialinės paramos lygtinai išleistiems asmenims svarbą;
- numatyti būdus, kaip tobulinti lygtinai išleistų asmenų reintegracijos procesą, išradingiau panaudojant socialines paslaugas bei derinant jas su kompetencijos darbo rinkoje tobulinimu. Tyrimas atliktas taikant anketinės apklausos metodą. Tirta 50 lygtinai išleistų asmenų. Apklausoje dalyvavusiems lygtinai išleistiems asmenims svarbiausi spęstini klausimai: darbo neturėjimas, finansinių išteklių stoka, vienatvė, nutrūkę ryšiai su artimaisiais, savarankiškumo stoka priimanč sprendimus. Socialinė parama iš dalies padeda lygtinai išleistiems asmenims reintegruoti į visuomenę. Siekiant reintegruoti į visuomenę lygtinai išleistus asmenis, būtina orientuotis į įsidarbinimo galimybių sudarymą ir motyvuoti asmenį gyventi socialiai priimtina gyvenimą.

E. Vaičaitienė (vad. S. Savickaitė). KŪDIKIŲ PATEKIMO Į VALSTYBINĖS GLOBOS NAMUS PRIEŽASČIŲ ANALIZĖ. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2003

Plečiant socialinių paslaugų infrastruktūrą šeimoms, ypač svarbu įvertinti ne tik teisinę vaikų padėtį, kuri įgalina spręsti jų likimą, bet ir kūdikių namų kaip įstaigos teikiamą paramą vaikų teisių apsaugos tarnyboms, kuria siekiama bendro tikslo, kad kiekvienas vaikas pagal galimybes grįžtų į savo šeimą. Labai svarbu, kad vyktų tęstinis, nuolatinis duomenų rinkimas apie vaiką ir jo šeimą. Planuojama rengti kiekvienai šeimai svarbių kompleksinių individualių socialinių paslaugų paketą, kurio projektas tik pradedamas rengti. Vilniaus mieste nėra nuspręsta, kas sudarys tą paketą. Autorės mokymosi VU laikotarpis ir baigiamojo darbo temos pasirinkimas sutapo su Vilniaus apskrities sutrikusio vystymosi kūdikių namuose atliekama turimų duomenų analize, siekiančia išsiaiškinti, kokių duomenų trūksta, parengti trūkstamų dokumentų rinkimo formatą, kad būtų galima greičiau identifikuoti tas problemas, dėl ko vaikai negyvena su tėvais, ir jų sprendimo būdus. Šio darbo tikslas – išanalizuoti vaikų patekimo į kūdikių namus priežastis, panagrinėti, ar gauti duomenys atitinka bendrąsias tendencijas Lietuvoje. Tyrimo duomenys paimti iš 2000–2003 m. Vilniaus apskrities sutrikusio vystymosi kūdikių namuose augusių vaikų asmens bylų.

J. Vaitoškaitė (vad. B. Gruževskis). KAIMO IR MIESTO JAUNIMO DARBO MOTYVACIJOS LYGINAMOJI ANALIZĖ. Vilnius: VU Socialinio darbo katedra, 2003

Vis didesnė reikšmė darbo rinkoje tenka kokybiškam išsilavinimui, kuris savo ruožtu priklauso nuo mokymo kokybės ir mokymosi motyvacijos bei pasirinkimo tinkamumo. Todėl yra labai svarbu formuoti darbo motyvaciją ir siekimą efektyvaus darbo, kurio pagrindas yra – kokybiškas profesinis pasirėngimas (efektyvus darbas čia traktuojamas kaip užimtumas, atitinkantis asmens gebėjimus, poreikius ir jį tenkinantis darbo užmokestis). *Darbo tikslai* – įvertinti miesto ir kaimo jaunimo darbo motyvaciją; išsiaiškinti mokyklos galimybes stiprinant jaunimo darbo motyvaciją. *Tyrimo objektas* – kaimo ir miesto 17–18 metų jaunimo darbo motyvacija. *Tyrimo tikslas*: nustatyti bendras kaimo ir miesto jaunimo darbo motyvacijos tendencijas. *Tyrimo rezultatai ir pagrindinės darbo išvados*: baigiamajame darbe išnagrinėta darbo svarba žmogaus gyvenime, nedarbo įtaka jaunimui, apžvelgtos dabartinės priemonės, kaip sėkmingiau jaunimui integruotis į darbo rinką, aptarta bendrojo lavinimo

mokyklos svarba moksleivių darbo motyvacijos ugdymui. Tyrimo rezultatai rodo, kad mokykla neužtikrina pakankamo jaunimo darbo motyvacijos lygio, nėra pakankamai išnaudojamos elementariausios jaunimo darbo motyvacijos formavimo galimybės (pvz., profesinis konsultavimas ir informavimas). Atliktas tyrimas įvertinant aukštą darbo motyvacijos lygį turinčius moksleivius parodė, kad kaimo ir miesto jaunimo darbo motyvacija yra vienoda. Čia ryškesni skirtumai matyti tarp lyčių (neskirstant respondentų pagal regionus) – vaikinių darbo motyvacija yra aukštesnio lygio nei merginų.